



หว่า : ภาษาตระกูลมอญ-เขมรในประเทศจีน ตามทรรศนะของนักวิชาการจีน

Va : Chinese Scholars'

Perspectives on Mon-Khmer Languages in China

เมขม สอดส่องกฤษ¹

Metcha Sodsongkrit

E-mail : metchaweiqing@hotmail.com

¹รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาภาษาและวรรณคดีตะวันออก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

บทคัดย่อ

ในประเทศจีนมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับการรับรองจากรัฐบาลจีนอย่างเป็นทางการ 56 กลุ่ม ในจำนวนนี้มีอยู่ 3 กลุ่มที่พูดภาษาตระกูลมอญ - เขมร คือชนกลุ่มน้อยเผ่าปลั่ง (Blang) ชนกลุ่มน้อยเผ่าเต้อ่าง (De'ang) และชนกลุ่มน้อยเผ่าหว่า (Va) ชนเผ่าทั้งสามกลุ่มนี้กระจายตัวอยู่ในบริเวณจินตองใต้ ได้แก่เขตมณฑลยูนนานและกวางสี ทั้งยังมีการอพยพโยกย้ายไปตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณชายแดนของประเทศใกล้เคียงรวมถึงภาคเหนือของประเทศไทยด้วย บทความวิชาการเรื่องนี้นำเสนอในเชิงพรรณนาเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาหว่าในประเทศจีน โดยมีหัวข้อหลัก 5 เรื่อง คือ 1.การจัดแบ่งตระกูลภาษา 2.ระบบเสียง 3.วงคำศัพท์และระบบไวยากรณ์ 4.ภาษาถิ่น และ 5.ภาษาเขียน

คำสำคัญ : หว่า ว้า-ปะหล่อง มอญ-เขมร ออสโตรเอเชียติก

Abstract

In China, 56 ethnic groups are officially endorsed by the Chinese government. Of these, 3 are members of the Mon-Khmer family, namely, the Blang, the De'ang, and the Va ethnic minorities. These three groups live scatteredly in Southern China including Yunnan Province and Guangxi Region. They also migrate across borders to settle along the borders of neighboring countries including northern Thailand. This academic article offers a linguistics information of the Va ethnic minority based on data gathered from written documents, views, and perspectives of Chinese scholars. The article consists of 5 detailed sections: 1. Language family classification of Va, 2. Phonology, 3. Word system and grammar, 4. Dialect and 5. Writing system.

Keywords: Va, Wa - Palaungic, Mon-Khmer language family, Austro-Asiatic

บทนำ

เมื่อปี พ.ศ. 2555 ผู้เขียนได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เรื่อง “สารานุกรมชนกลุ่มน้อยในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน” (เมฆม:2555) พบว่า ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาตระกูลมอญ-เขมรอยู่สามกลุ่ม ได้แก่

1. **ชนกลุ่มน้อยเผ่าปลั่ง (Blang)** พูดภาษาที่จัดอยู่ในตระกูลภาษาใหญ่ Austro-Asiatic ตระกูลภาษามอญ-เขมร มีถิ่นฐานหลักในบริเวณเขตปกครองตนเองเผ่าไตสิบสองปันนา และมีเครือข่ายชาติพันธุ์เดียวกันนี้ตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยด้วย คือ ในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย หนังสือภาษาจีนเล่มสำคัญ² ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาปลั่ง คือ หนังสือชื่อ “ปริทรรศน์ภาษาปู้หล่าง” 《布朗语简志Bùlǎngyǔ Jiǎnzhì》ของผู้แต่งชื่อ หลี่ต้าหว่ง เนี่ยซีเจิน และ ชิวอ้อเฟิง (李道勇、聂锡珍、邱鄂锋Lǐ Dàoyǒng、Niè Xīzhēn、Qiū Èfēng:1986)

2. **ชนกลุ่มน้อยเผ่าเต๋ออ่าง (De’ang)** พูดภาษาที่จัดอยู่ในตระกูลภาษาใหญ่ Austro-Asiatic ตระกูลภาษามอญ-เขมร มีถิ่นฐานหลักอยู่บริเวณเขตปกครองตนเองเผ่าไต เผ่าจิงโป เมืองเต๋อหง มณฑลยูนนาน คนเผ่านี้มีบางส่วนได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยบริเวณดอยอ่างขาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ที่ชื่อ ชนเผ่าดะรังอั้ง หนังสือภาษาจีนเล่มสำคัญที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาเต๋ออ่าง คือ หนังสือชื่อ “ปริทรรศน์ภาษาเต๋ออ่าง” 《德昂语简志Dé’ángyǔ Jiǎnzhì》ของผู้แต่ง

² หนังสือที่จะกล่าวถึง 3 เล่มต่อไปนี้เป็นหนังสือภาษาจีนในโครงการ “สรรนิพนธ์รวมชุดประเด็นชนกลุ่มน้อย 5 ประการ ของคณะกรรมการชนกลุ่มน้อยแห่งชาติ” 《国家民委民族问题五种丛书 Guójiā mínwēi mínzú wèntí wǔzhǒng cóngshū》 โครงการย่อยเรื่อง “ขุมทรัพย์ปริทรรศน์ภาษาชนกลุ่มน้อยของสาธารณรัฐประชาชนจีน” (中国少数民族语言简志丛书 Zhōngguó shǎoshù mínzú yǔyán jiǎnzhì cóngshū) นับเป็นโครงการบูรณาการความรู้เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศที่ยิ่งใหญ่ที่สุด เริ่มต้นดำเนินการตั้งแต่ปี ค.ศ. 1953 ในส่วนของ “ปริทรรศน์ภาษาของชนกลุ่มน้อย” เริ่มดำเนินการในปี ค.ศ. 1956 โครงการย่อยอื่นๆ ได้แก่ 《中国少数民族Zhōngguó shǎoshù mínzú》 “ชนกลุ่มน้อยของจีน” 《中国少数民族简史丛书Zhōngguó shǎoshù mínzú jiǎnshǐ cóngshū》 “ปริทรรศน์ประวัติศาสตร์ชนกลุ่มน้อยของจีน” 《中国少数民族自治地方概况丛书 Zhōngguó shǎoshù mínzú zìzhì dìfāng gàiàng cóngshū》 “บันทึกเขตปกครองตนเองชนกลุ่มน้อยของจีน” และ 《中国少数民族社会历史调查资料丛刊Zhōngguó shǎoshù mínzú shèhuì lìshǐ diàochá zī liào cóngkān》 “บันทึกข้อมูลการสำรวจประวัติศาสตร์ทางสังคมของชนกลุ่มน้อยของจีน”

ชื่อ เฉินเซียงมู่ หวาง จิ่งหลิว และเล่าหย่งเหลียง (陈相木, 王敬骝, 赖永良
Chén Xiàngmù, Wáng Jìngliú, Lài Yǒngliáng:1986)

3. **ชนกลุ่มน้อยเผ่าหว่า**³ (Va) หรือ ว่า มีถิ่นฐานหลักอยู่ในเขตมณฑลยูนนาน
ครอบคลุมบริเวณพื้นที่ช่วงทิศใต้ของเทือกเขา⁴ ไปจนถึงติดต่อกับแม่น้ำหลานซาง⁵
“หว่า” นับเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่เก่าแก่มากรุ่นหนึ่งในมณฑลยูนนาน จากบันทึกทาง
ประวัติศาสตร์ของจีน สามารถสืบสาวขึ้นไปได้ถึง 109 ปีก่อนคริสตกาล นอกจากนี้
บริเวณตะวันตกเฉียงใต้ของมณฑลยูนนาน ประเทศจีนแล้ว ชนเผ่าหว่ายังตั้งถิ่นฐานอยู่
บริเวณตอนเหนือของรัฐฉาน ตอนบนของแม่น้ำสาละวิน และทางตะวันออกของรัฐฉาน
แถบเชียงตุง หนังสือภาษาจีนเล่มสำคัญที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาหว่า คือ หนังสือชื่อ
“ปริทรรศน์ภาษาหว่า” 《佤语简志 Wǎyǔ Jiǎnzhì》ของผู้แต่งชื่อ โจ้วจื่อจื่อ,
เหยียนฉีเซียง. (周值志, 颜其香 Zhōu Zhízhì, Yán Qíxiāng : 1984)

ข้อมูลการศึกษาเกี่ยวกับชาติพันธุ์วรรณนาของทั้งสามชนเผ่าข้างต้นนี้ในหนังสือ
เรื่อง “สารานุกรมชนกลุ่มน้อยในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน” (เมซม : อ้างแล้ว)
ผู้เขียนได้เรียบเรียงโดยให้ข้อมูลเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐาน ประวัติศาสตร์ ชนบทรรมนิยม
ศิลปวัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณี ความเชื่อ เทศกาลสำคัญของทุกชนเผ่า
ครบถ้วนแล้ว แต่ข้อมูลทางภาษาและภาษาศาสตร์เป็นเพียงข้อมูลสังเขปเกี่ยวกับการ
จัดแบ่งตระกูลภาษาเท่านั้น ยังไม่มีรายละเอียดสำหรับการศึกษาทางภาษาศาสตร์

ในปีพ.ศ. 2556 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ได้สนับสนุน
งบประมาณให้ดำเนินโครงการวิจัยเรื่อง “การศึกษาภาษาตระกูลมอญ-เขมรในประเทศ
สาธารณรัฐประชาชนจีน” ซึ่งผู้เขียนได้ศึกษาวิเคราะห์ภาษาตระกูลมอญ-เขมรใน
ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนทั้งสามภาษา โดยเน้นข้อมูลจากนักวิชาการฝ่ายจีน
เป็นหลัก บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยดังกล่าว ซึ่งจะได้นำเสนอรายละเอียด

³ ภาษาจีนเรียกชื่อชนเผ่านี้ว่า 佤族 ออกเสียงว่า “หว่า” นักวิชาการไทยรู้จักชื่อชนเผ่านี้ว่า “ว่า” บทความนี้นำเสนอ
ทรรศนะจากนักวิชาการจีน จึงจะเรียกชื่อภาษาและชนเผ่านี้ตามภาษาจีนว่า “หว่า”

⁴ เป็นภูเขาที่ติดกับแม่น้ำโขง หรือแม่น้ำฉางเจียง (คำว่าเจียง แปลว่า แม่น้ำ) ในภาษาไทยเราเรียกว่า แม่น้ำสาละวิน เป็นต้น
สายแม่น้ำสาละวิน ที่อยู่ในประเทศจีน

⁵ แม่น้ำสาละวินเป็นต้นสายแม่น้ำโขงที่อยู่ในประเทศจีน ภาษาจีนเรียกว่า “หลานซาง” ภาษาไทยเรียกชื่อว่า “ลำน้ำโขง” คนไทย
รู้จักแม่น้ำสาละวินทั้งสายว่า “แม่น้ำโขง”

ด้านภาษาของชนกลุ่มน้อยเผ่าหว่าที่เป็นผลงานและวรรณคดีของทางฝ่ายนักวิชาการจีน เพื่อให้ผู้สนใจได้ใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาวิจัยต่อไป

ส่วนข้อมูลภาษาของอีกสองกลุ่มชาติพันธุ์ ได้นำเสนอเป็นบทความอีกสองเรื่องคือ ปลั่ง : ภาษาตระกูลมอญ-เขมรในประเทศจีนตามวรรณคดีของนักวิชาการจีน (เมฆม,2557,17-36) และ เต๋ออ้าง : ภาษาตระกูลมอญ-เขมรในประเทศจีนตามวรรณคดีของนักวิชาการจีน (เมฆม,2557,89-101)

บทบทวนวรรณกรรม

จากการสำรวจพบว่า ผลงานการศึกษาเกี่ยวกับภาษาตระกูลมอญ-เขมรในประเทศไทยขณะนี้มีการศึกษาภาษาของทั้งสามชนเผ่าบ้าง แต่ยังไม่มากนักขาดแคลนข้อมูลอยู่มาก เช่น หนังสือเรื่อง นานาภาษาในเอเชียอาคเนย์ ภาคที่ 1: ภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติกและภาษาตระกูลจีน-ทิเบต (สุริยา:2531) มีข้อมูลภาษาปลั่ง ภาษาเต๋ออ้าง (ดาร์เอ็ง) และภาษาว่า ซึ่งเป็นผลงานการศึกษาของนักภาษาศาสตร์ตะวันตกโดยสังเขป แต่เนื่องจากภาษาทั้งสองตระกูลมีสมาชิกจำนวนมาก แม้ว่าจะไม่สามารถให้รายละเอียดของแต่ละภาษาในหนังสือเล่มดังกล่าวทั้งหมดโดยละเอียดได้ แต่ก็มีข้อมูลบรรณานุกรมที่เป็นแนวทางสำคัญให้นักวิจัยได้ศึกษาวิจัยต่อยอดต่อไปได้

สำหรับผลงานการศึกษาภาษาตระกูลมอญ-เขมรที่อยู่ในประเทศไทยยังสำรวจไม่พบ แต่มีการศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นเครือญาติกับคนที่พูดภาษาตระกูลมอญ-เขมรในประเทศจีนที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย เช่น งานวิจัยมหำบัณฑิต เรื่อง การศึกษาระบบเสียงภาษาว่า บ้านสันติสุข หมู่ 19 ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย (วัฒนา:2541) งานวิจัยมหำบัณฑิต การศึกษาระบบเสียงและการจัดกลุ่มทางเชื้อสายของภาษาดาร์เอ็ง (ปะหล่อง) บ้านนอแลอำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ (เบญจวรรณ:2546) งานวิจัยมหำบัณฑิต เรื่อง ไวยากรณ์ภาษาปลั่ง บ้านห้วยน้ำขุ่น จังหวัดเชียงราย (สุชาติ:2546) งานวิจัยทั้งสามเรื่องที่ยกตัวอย่างมานี้ สืบค้นมาจากรฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย (<http://www.thaithesis.org>) ในฐานข้อมูลดังกล่าวพบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษามอญ-เขมรทั้งสามกลุ่มในประเทศไทยจำนวนไม่ถึง

ห้าเรื่อง (ดังรายละเอียดในเอกสารอ้างอิง) และจะเห็นว่าการศึกษาทั้งหมดเป็นการศึกษาปัญหาเพียงบางจุดในบางภาษาเท่านั้น ได้แก่การจัดทำระบบเสียงของภาษาว่า ระบบเสียงภาษาดระอั้ง และการศึกษาทางไวยากรณ์ภาษาปัลลิ่ง ซึ่งจะเห็นว่ายังไม่มี **ข้อมูลการศึกษาทางภาษาในระดับคำ ระดับไวยากรณ์และข้อมูลภาษาด้านอื่นๆ ของภาษาทั้งสามที่ครบถ้วนสมบูรณ์** นอกจากนี้งานวิจัยทั้งสามเรื่อง เป็นงานวิจัยระดับมหาดบัณฑิตที่ผ่านมาร่วมสิบปีมาแล้ว

เหตุที่การศึกษาภาษามอญ-เขมรในประเทศไทยทั้งสามกลุ่มนี้ยังมีน้อยและไม่สมบูรณ์นั้น สาเหตุหลักมาจากผู้วิจัยไม่มีข้อมูลสนับสนุนเพียงพอในการศึกษา เนื่องจากกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้มีบรรพบุรุษและต้นตอภาษาอยู่ในประเทศจีน เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาทั้งสามล้วนเขียนเป็นภาษาจีน ผู้วิจัยชาวไทยที่ไม่รู้ภาษาจีนไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ การทำงานในครั้งนี้งบ่งชี้ถึงงานทางภาษาศาสตร์ของชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาดระกลมอญ-เขมรในประเทศจีน วิธีการดำเนินการศึกษาในครั้งนี้ ผู้เขียนได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากบทความวิชาการและหนังสือที่เป็นผลงานการเขียนของนักวิชาการฝ่ายจีน ดังรายชื่อที่ได้ให้ไว้ในบรรณานุกรม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามแนวทางภาษาศาสตร์แล้วเรียบเรียงเนื้อหาตามลำดับขั้นทางภาษา Language hierarchy คือ ระดับเสียง แบ่งเป็น พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ระดับคำ และระบบไวยากรณ์ ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับภาษาถิ่นและตัวเขียนภาษาหว่า เพื่อให้ผู้สนใจได้ใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาวิจัยต่อไป

หว่า : ภาษาดระกลมอญ-เขมรในประเทศจีนตามทรรศนะของนักวิชาการจีน

หัวข้อนี้เป็นใจความหลักของบทความเรื่องนี้ มีรายละเอียดเกี่ยวกับภาษาของชนกลุ่มน้อยเผ่าหว่า แบ่งหัวข้อย่อยเป็น 5 เรื่องคือ 1.การจัดแบ่งตระกูลภาษา 2.ระบบเสียง แบ่งเป็น พยัญชนะ สระ และโครงสร้าง พยางค์ 3.วงคำศัพท์และระบบไวยากรณ์ 4. ภาษาถิ่น และ 5.ภาษาเขียน

1. การจัดแบ่งตระกูลภาษา

ภาษาที่ชาวหว่าพูด ชื่อว่า ภาษาหว่า นักวิชาการจีนจัดภาษาหว่าอยู่ในตระกูลภาษาใหญ่ที่ชื่อว่า สายตระกูลภาษาเอเชียใต้⁶ (南亚语系 Nányà Yǔxì) ตระกูลภาษามอญ-เขมร (孟高棉语族 Mèng Gāomián Yǔzú) แขนงภาษาหว่า-เตออ่าง (佤得昂语支 Wǎ Yǔzhī) ซึ่งแต่เดิมเรียกว่า หว่า-เปิงหลง (佤崩龙语支 Wǎ Bēnglóng yǔzhī) มีสามสำเนียงภาษาคือ 1.ภาษาถิ่นปาร์ก (ภาษาจีนเขียนว่า 巴饶克 Bārǎokè) 2.ภาษาถิ่นอาหว่า (ภาษาจีนเขียนว่า 阿瓦 Ā wǎ) และ 3.ภาษาถิ่นหว่า (ภาษาจีนเขียนว่า 瓦 Wǎ) ในประเทศจีนมีภาษาที่ใกล้ชิดกับภาษาหว่า เรียกชื่อเป็นภาษาจีนว่า ภาษาปู่หล่าง(ปลั่ง) และภาษาเตออ่าง (ดาระอั้ง)

2. ระบบเสียง

ในหนังสือชื่อ หนังสือชื่อ “ปริทรรศน์ภาษาหว่า” 《佤语简志 Wǎyǔ Jiǎnzhì》 ของผู้แต่งชื่อ โจวจื่อจื่อ,เหยียนฉีเซียง (周值志, 颜其香 Zhōu Zhízhì, Yán Qíxiāng:1984) มีข้อมูลภาษาหว่า แบ่งเป็น พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ดังนี้

2.1 พยัญชนะ ภาษาหว่าในประเทศจีนมีเสียงพยัญชนะเดียว 38 เสียง และพยัญชนะควบกล้ำ 16 เสียง ได้แก่

p	ph	b	bh	m	mh	f*	v	vh
ts*	tsh*					s		
t	th	d	dh	n	nh		l	lh
							r	rh
tɕ	tɕh	dʒ	dʒh	ɲ	ɲh		ʒ	ʒh
k	kh	g	gh	ŋ	ŋh			
ʔ						h		
pl	phl	bl	bhl		kl	khl	gl	ghl
pr	phr	br	bhr		kr	krh	gr	grh

⁶สายตระกูลภาษาเอเชียใต้ (南亚语系 Nányà Yǔxì) คือภาษาตระกูล Austro-Asiatic ตำราภาษาจีนบางเล่มเรียกทับศัพท์แบบทับเสียง ว่า อ้าว ซือ เทอ หลัว ย่า ซึ ย่า (澳斯特罗-亚细亚 Ao sī tè luó yà xì yà)

ข้อกำหนด

(1) สัญลักษณ์ /h/ คือเสียงพ่นลม ส่วนสัญลักษณ์ /h/ ที่อยู่ท้ายพยัญชนะเสียงขุ่น ออกเสียงเป็น เสียง [ɦ]

(2) พยัญชนะ /f,ts,tsh/ เป็นเสียงพยัญชนะของคำยืมจากภาษาไทและภาษาจีน ในภาษาหว่าไม่มีคำที่ใช้เสียงพยัญชนะนี้ (ดูรายละเอียดในหัวข้อ 3.1.4 เรื่อง คำยืม)

(3) พยัญชนะ /r,rh/ มีการสั่นเบา การออกเสียงจะออกเสียงเป็น [•,•h]

(4) พยัญชนะ /h/ เมื่อออกเสียงเป็นพยัญชนะต้น จะออกเสียงเป็น [ɦ]

(5) เสียงพยัญชนะ b,bh,d,dh,g,gh, dz, dʒh เวลาออกเสียงจะมีพยัญชนะนาสิกฐานกรณ์เดียวกันนำหน้า คือ [mb,mbh,nd,ndh, ŋg, ŋgh, ndʒ, ndʒh]

2.2 สระ

2.2.1 สระเดี่ยว ภาษาหว่าในประเทศจีนมีเสียงสระเดี่ยว 9 เสียง มีการเปรียบเทียบสระเสียงใสกับสระเสียงขุ่น รวมเป็น 18 เสียง คือ

สระใส	i	e	ɛ	a	ɔ	o	u	ʌ	u
สระขุ่น	ĩ	ẽ	ɛ̃	ɑ	ɔ̃	õ	ũ	ʌ̃	ũ

ข้อกำหนด สระ / i , i / ที่เกิดตามหลังพยัญชนะ / ts, tsh/ ออกเสียงเป็น [ɿ , ɿ̃] ตามลำดับ ซึ่งก็คือเสียงพยัญชนะและในภาษาจีนนั่นเอง

2.2.2 สระประสม ภาษาหว่ามีสระประสมสองเสียง 28 เสียง และสระประสมสามเสียง 4 เสียง ดังนี้

สระประสมสองเสียง	ie	iẽ	ia	iã	io	iõ	iu	iũ
	ea	eã	ai	aĩ	au	aũ	aũ	aũ
	ɔi	ɔĩ	oi	oĩ	ui	uĩ	ua	uã
	xi	xĩ	ui	uĩ				
สระประสมสามเสียง	iau	iaũ	uai	uaĩ				

ข้อกำหนด เสียงสระ/uei/ เมื่อมีพยัญชนะท้าย /-k/ จะออกเสียงเป็น [uei]

2.3 วรรณยุกต์ ภาษาหว่าแบ่งเป็น 3 ภาษาถิ่น คือ ภาษาถิ่นปาร์ก ภาษาถิ่นอาหว่า และภาษาถิ่นหว่า (จะได้อธิบายรายละเอียดในหัวข้อที่ 4) ในภาษาถิ่นปาร์ก และภาษาถิ่นอาหว่าไม่มีการเปรียบเทียบของเสียงวรรณยุกต์ แต่ในภาษาถิ่นหว่ามีการเปรียบเทียบเสียงวรรณยุกต์ จะอธิบายในหัวข้อ 4.3.3

2.4 โครงสร้างพยางค์ โครงสร้างพยางค์ในภาษาหว่า คือ /+C ±C +V ±V ±V ±C/ โครงสร้างที่น้อยที่สุดคือ /CV/ และมากที่สุดคือ /CCWVC/ (+ หมายถึง บังคับปรากฏ ± หมายถึง ไม่บังคับปรากฏ)

3. วงคำศัพท์และระบบไวยากรณ์

3.1 ระบบคำ คำในภาษาหว่าแบ่งได้เป็นคำโดดและคำประสม ดังนี้

3.1.1 คำโดด แบ่งได้เป็นสามประเภท คือ คำโดดหนึ่งพยางค์ คำโดดสองพยางค์ และคำโดดพยางค์คู่

3.1.1.1 คำโดดหนึ่งพยางค์ เป็นคำพยางค์เดียวที่มีความหมายในตัวเอง สามารถเกิดและแสดงความหมายโดยลำพังได้ ตัวอย่างเช่น

คำภาษาหว่า	ความหมาย	คำภาษาหว่า	ความหมาย
pui	คน	krak	นา
kaunŋ	ควาย	teʔ	ดิน

3.1.1.2 คำโดดสองพยางค์ คือคำที่มีสองพยางค์ แต่พยางค์ทั้งสองไม่สามารถแยกกันออกแล้วมีความหมายในตัวเองได้ ตัวอย่างเช่น

คำภาษาหว่า	ความหมาย	คำภาษาหว่า	ความหมาย
tɕaŋ kruh	สูงใหญ่	ʔak tɕhoʔ	แมลงสาบ
tɕaŋ klat	สิ้นลัม	ʔu ʔaʔ	ดื้อ

*คำสองพยางค์ในตัวอย่างข้างต้น ไม่สามารถแยกออกเป็นคำพยางค์เดียวที่มีความหมายได้ ตัวอย่างคำว่า /tɕaŋ kruh/ ที่แปลว่า “สูงใหญ่” ไม่ใช่คำประสมระหว่างคำว่า “สูง” กับคำว่า “ใหญ่” แต่ทั้งสองพยางค์นี้เป็นคำหนึ่งคำที่แปลว่า “สูง

ใหญ่” หรือ ตัวอย่างคำว่า /tɕaŋ klat/ ที่แปลว่า “ลั่นลัม” ไม่ใช่คำประสมระหว่างคำว่า “ลั่น” กับคำว่า “ลัม” แต่ทั้งสองพยางค์นี้เป็นคำหนึ่งคำที่แปลว่า “ลั่นลัม”

3.1.1.3 คำโดดพยางค์คู่ มีคำสองพยางค์ในภาษาหว่าประเภทหนึ่งที่น่าสนใจ คือ คำพยางค์คู่ หมายถึง คำโดดสองพยางค์ที่มีเสียงพยัญชนะต้นเหมือนกัน ลักษณะคล้ายกับคำซ้อนเสียง พยางค์ที่หนึ่งและพยางค์ที่สองไม่สามารถแบ่งแยกหรือปรากฏแบบมีความหมายด้วยตัวเองตามลำพังได้ ตัวอย่างเช่น

คำภาษาหว่า	ความหมาย	คำภาษาหว่า	ความหมาย
paŋ pen	โต๊ะ	laŋ lia	กลิ้ง
kaŋ koi	กระต่าย	kaŋ ken	เบี้ยว

3.1.2 คำประสม เกิดจากการนำคำโดดพยางค์เดี่ยวมาประสมกันขึ้นเป็นคำใหม่ แบ่งได้สามแบบ คือ คำประสมแบบประกบ คำประสมแบบประกอบ และคำประสมแบบขยายความ

3.1.2.1 คำประสมแบบประกบ คือ คำที่เกิดจากการนำคำโดดสองคำมาประกบกัน คำประสมที่เกิดขึ้นนี้ คำโดดทั้งสองคำต่างฝ่ายต่างแสดงความหมายของตัวเอง ไม่ได้มีคำใดแสดงความหมายน้อยกว่าหรือมากกว่าคำใด ไม่มีคำใดเป็นส่วนขยายของคำอื่น ตัวอย่างเช่น

คำภาษาหว่า	ความหมาย	คำภาษาหว่า	ความหมาย
meʔ (เมีย) mionŋ (ผ้า)	“ผ้าเมีย”	krai (พูด) lau (คุย)	“เล่า”
sin (ทรัพย์) ŋau (สมบัติ)	“ทรัพย์สมบัติ”	hauk (ขึ้น) huan (พุ่ง)	รุ่งเรือง

3.1.2.2 คำประสมแบบประกอบ คือคำที่เกิดจากการนำคำโดดสองคำมาประกอบกัน คำประสมที่เกิดขึ้นใหม่นี้ คำโดดทั้งสองคำทำหน้าที่เสริมความหมายซึ่งกันและกัน ตัวอย่างเช่น

คำภาษาหว่า	ความหมาย	คำภาษาหว่า	ความหมาย
saw (ใส่) rianŋ (แรง)	ขยัน	tuih (ตี) saiŋ (ฟ้า)	ฟ้าผ่า
mutt (คุ่น) ŋai (หน้า)	คุ่นหน้า	tuih (ตี) loʔ (คำ)	โจมตี

3.1.2.3 คำประสมแบบขยายความ คือคำที่เกิดจากการนำคำโดดสองคำมาประกอบกัน คำที่อยู่หน้าเป็นคำหลัก คำที่ตามมาทำหน้าที่เป็นส่วนขยายความหมาย ตัวอย่างเช่น

คำภาษาหว่า	ความหมาย	คำภาษาหว่า	ความหมาย
ŋieʔ (บ้าน) bɔŋ (อิฐ)	บ้านอิฐ	neʔ (เนื้อ) lik(หมู)	เนื้อหมู
rom (น้ำ) lawh (เหือง)	เหือง	tauw (ผัก)paing (ขาว)	ผักกาดขาว

3.1.3 การสร้างคำ ภาษาหว่ามีวิธีการสร้างคำจากรากศัพท์เดิม โดยใช้วิธีการเติม Affixation และการแปรรูปคำเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมายหรือหน้าที่ของคำ ดังนี้

3.1.3.1 การเติม affixation มีการเติมหน่วยเติมหน้า และหน่วยเติมท้ายเพื่อการเปลี่ยนความหมายของคำ หรือการเปลี่ยนหน้าที่ทางไวยากรณ์

(1) หน่วยเติมหน้า /k/ วางไว้หน้าคำที่มีพยัญชนะต้น

/l/ ทำหน้าที่เปลี่ยนจากคำนามเป็นคำกริยา ตัวอย่างเช่น

คำภาษาหว่า	ความหมาย	เติมหน่วยเติมหน้า	ความหมาย
lian	หินที่ใช้บดหรือลับมีด	klian	บด,ลับ(ก.)
liŋ	ก๊อผ้า	kliŋ	ทอ (ก.)

(2) หน่วยเติมหน้า /g หรือ gh/ วางไว้หน้าคำที่มีพยัญชนะต้น /l หรือ lh/ ทำหน้าที่บอกปริมาณที่มากขึ้น หนาแน่นขึ้น เข้มข้นขึ้น ตัวอย่างเช่น

คำภาษาหว่า	ความหมาย	เติมหน่วยเติมหน้า	ความหมาย
lan	ยาว	glan	ยาวเหลือเกิน
lhaun	สูง	glhaun	สูงเหลือเกิน

(3) หน่วยเติมหน้า /tɕau.kɔn/ มีลักษณะเป็นหน่วยพยางค์ เติมหน้ารากศัพท์ที่เป็นคำกริยาเพื่อเปลี่ยนให้คำกริยานั้นเป็นคำนาม หรือเป็นผู้ที่กระทำ หรือสิ่งที่ใช้กระทำกริยานั้น หรือไม่ก็ทำหน้าที่เปลี่ยนจากคำนามที่เป็นเอกพจน์ให้เป็นพหูพจน์ ซึ่งส่วนเติมเต็มดังกล่าวนี้ไม่สามารถปรากฏและมีความหมายด้วยตัวเองตามลำพังได้ ตัวอย่างเช่น

รากศัพท์	ความหมาย	เติมหน่วยเติมหน้า	ความหมายใหม่
tɕau	สั่ง	tɕau tɕau	ผู้สั่ง
liɑŋ	เลี้ยงสัตว์	tɕau liɑŋ	คนเลี้ยงสัตว์
tɔk	ตี เคาะ	kɔn tɔk	ไม้ตี
pui	คน	kɔn pui	ผู้คน

(4) หน่วยเติมหน้า /kɔk/ มีลักษณะเป็นหน่วยพยางค์ เติมหน้ารากศัพท์ทำให้รากคำนั้นมีความหมายห่างไกล แยกออก หรือมีระดับมากขึ้น จากความหมายเดิม ซึ่งส่วนเติมเต็มดังกล่าวนี้ไม่สามารถปรากฏและมีความหมายด้วยตัวเองตามลำพังได้ ตัวอย่างเช่น

รากศัพท์	ความหมาย	เติมหน่วยเติมหน้า	ความหมายใหม่
buan	เพ่งมอง	kɔk buan	ชะเง้อมอง
tiaŋ	ทิ้ง	kɔk tiaŋ	ขว้าง
ʔo	ร้อง	kɔk ʔo	ตะโกน

(5) หน่วยเติมหน้า /pu,du,tɕu,su/ มีลักษณะเป็นหน่วยพยางค์ เติมหน้ารากศัพท์ทำให้รากศัพท์คำนั้นสื่อความหมายว่ามีความถี่มากขึ้น มีการกระทำกริยานั้นซ้ำๆกันมากขึ้น ส่วนเติมหน้านี้สัมพันธ์กับเสียงของรากคำเดิม คือ ใช้เสียงพยัญชนะต้นของรากคำเดิม บวกกับเสียงสระ /u/ หน่วยเติมหน้าดังกล่าวนี้ไม่สามารถปรากฏและมีความหมายด้วยตัวเองตามลำพังได้ ตัวอย่างเช่น

รากศัพท์	ความหมาย	เติมหน่วยเติมหน้า	ความหมายใหม่
paik	จับ	pu paik	สาว (กริยา)
dik	เหยียบ	du dik	ย่า
tɕa	ชิง แอ้ง	tɕu tɕa	ยื้อแย่ง
siah	เล็ก	su siah	ละเอียด

(6) หน่วยเติมท้าย มีลักษณะเป็นหน่วยพยางค์ เติมท้ายรากศัพท์เดิมเพื่อเสริมน้ำเสียง พยางค์ที่เติมท้ายนี้พยัญชนะต้นเป็นเสียงเดียวกันกับคำเดิม การเติมหน่วยเติมท้ายนี้ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย จะมีหรือไม่มีก็ได้ ลักษณะคล้ายกับคำซ้อนเพื่อเสียงในภาษาไทย และส่วนที่เติมท้ายนี้ไม่สามารถปรากฏและมีความหมายด้วยตัวเองตามลำพังได้ ตัวอย่างเช่น

รากศัพท์	ความหมาย	เติมหน่วยเติมท้าย	ความหมายใหม่ คล้ายกับคำซ้อนภาษาไทยว่า ⁷
preʔ	อาหาร	preʔ pruum	(อาหารการกิน)
rhom	หัวใจ	rhom rhi	(หัวใจท้อใจ)
dauʔ	แปลก	dauʔ den	(แปลกประหลาด)
lhak	ฉลาด	lhak lhiau	(ฉลาดเฉลียว)

3.1.3.2 การแปรรูปคำ

(1) การแปรรูปคำของระบบคำสรรพนาม ในแนวนอน สรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 ใช้วิธีการเปลี่ยนเสียงสระ /a/ เป็น /e/ สรรพนามบุรุษที่ 3 ใช้วิธีการเปลี่ยนเสียงจากสระ /ɛ/ เป็น /i/ เพื่อเปลี่ยนพจน์ของคำสรรพนามจากสรรพนามทวิพจน์เป็นสรรพนามพหูพจน์ แต่เสียงพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้ายยังคงเดิมในแนวตั้งจะเห็นว่าสรรพนามในพจน์เดียวกันของกลุ่มสรรพนามทวิพจน์และสรรพนามพหูพจน์ ใช้วิธีการเปลี่ยนพยัญชนะต้น /ʔ,p/ เพื่อแยกสรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 โดยที่เสียงสระและพยัญชนะท้ายยังคงเดิม ดังนี้

⁷ เป็นเพียงการเทียบความหมายเท่านั้น ไม่ใช่คำแปล

	สรรพนามเอกพจน์ คนเดียว	สรรพนามทวิพจน์ สองคน	สรรพนามพหูพจน์ หลายคน
บุรุษที่ 1	ʔəʔ	ʔaʔ	ʔeʔ
บุรุษที่ 2	maiʔ	paʔ	peʔ
บุรุษที่ 3	moh	keʔ	kiʔ

(2) การแปรรูปคำของระบบคำบ่งชี้ มีการเปลี่ยนรูปสระ /i/ เป็น /a/ เพื่อเปลี่ยนความหมายของการบ่งชี้จากระยะใกล้เป็นระยะไกล แต่รูปคำ คือ เสียงพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้าย /ʔ_n/ ยังคงเสียงเดิม นอกจากนี้ ในรากศัพท์คำบ่งชี้ระยะเดียวกัน ทั้งระยะใกล้และระยะไกล ยังมีการเปลี่ยนเสียงพยัญชนะต้นเป็น /ʔ,t,n/ เพื่อระบุสิ่งที่บ่งชี้เป็นตำแหน่ง สถานที่ และเรื่องราว/รูปแบบ อีกด้วย ดังนี้

คำภาษาหว่า	บ่งชี้ระยะใกล้	คำภาษาหว่า	บ่งชี้ระยะไกล
ʔin	นี่	ʔan	นั่น
tɪn	ที่นี้	tan	ที่นั่น
nɪn	อย่างนี้ / แบบนี้	nan	อย่างนั้น / แบบนั้น

(3) การแปรรูปคำเพื่อเปลี่ยนคำกริยาเป็นคำนาม มีสองวิธีคือ (1) การเปลี่ยนเสียงพยัญชนะต้นเสียงไม่ก้องเป็นพยัญชนะต้นเสียงก้อง และ (2) การเปลี่ยนเสียงพยัญชนะเสียงใสเป็นพยัญชนะเสียงขุ่น ตัวอย่างเช่น

คำภาษาหว่า	ความหมายเดิม	เปลี่ยนเสียง ก้อง(ขุ่น)-ไม่ก้อง(ใส)	ความหมายใหม่
pih	กวาด	bih	ไม้กวาด
top	ครอบ / ปิด	dop	ฝา
liŋ	ลื้อ	liŋ	หมูน
pak	ฉีก	pak	ผ้า

(4) การแปรรูปคำเพื่อเปลี่ยนคำกริยาเป็นคำลักษณนาม

ใช้วิธีการเปลี่ยนเสียงพยัญชนะต้นจากเสียงไม่ก้องเป็นเสียงก้อง เพื่อเปลี่ยนคำกริยาเป็นคำลักษณนาม ส่วนประกอบรูปคำส่วนอื่นๆ ไม่เปลี่ยนแปลง ตัวอย่างเช่น คำภาษาหว่า ความหมายเดิม เปลี่ยนเป็น

คำภาษาหว่า	ความหมายเดิม	เปลี่ยนเป็น คำลักษณนาม	ความหมายใหม่
pin	จับ	bin	กำ (cl.)
puɰih	แบก	bɰih	หลัง (cl.ใช้สำหรับการแบก ตะกร้าหรือสิ่งของบนหลัง)
tɕiɛh	ร้อย (ก.)	dʒiɛh	พวง (cl.)

(5) การแปรรูปคำเพื่อเปลี่ยนคำกริยาเป็นคำคุณศัพท์

ใช้วิธีการเปลี่ยนเสียงพยัญชนะต้นจากเสียงไม่ก้องเป็นเสียงก้อง เพื่อเปลี่ยนคำกริยาเป็นคำคุณศัพท์ ส่วนประกอบรูปคำส่วนอื่นๆ ไม่เปลี่ยนแปลง ตัวอย่างเช่น

คำภาษาหว่า	ความหมายเดิม	เปลี่ยนเป็น คำคุณศัพท์	ความหมายใหม่
tɕuŋ	ยื่น	dʒuŋ	ตั้งตรง
toh	เจาะ	doh	ทะลุ / โล่ง

(6) การแปรรูปคำเพื่อเปลี่ยนคำคุณศัพท์เป็นคำนาม

ใช้วิธีการเปลี่ยนเสียงพยัญชนะต้นจากเสียงไม่ก้องเป็นเสียงก้อง เพื่อเปลี่ยนคำคุณศัพท์เป็นคำนาม ส่วนประกอบรูปคำส่วนอื่นๆ ไม่เปลี่ยนแปลง ตัวอย่างเช่น

คำภาษาหว่า	ความหมายเดิม	เปลี่ยนเป็น คำนาม	ความหมายใหม่
pit	เหนียว แน่น	bit	กาว
pu	หนา	bu	ความหนา

(7) การแปรรูปคำเพื่อเปลี่ยนคำกริยาเกิดเอง เป็นกริยาทำให้เกิด ใช้วิธีการเปลี่ยนเสียงพยัญชนะต้นจากเสียงไม่ก้องเป็นเสียงก้อง เพื่อเปลี่ยนคำกริยาทำให้เกิด เป็นคำกริยาเกิดเอง ส่วนประกอบรูปคำส่วนอื่นๆ ไม่เปลี่ยนแปลง ตัวอย่างเช่น

คำภาษาหว่า	ความหมายเดิม คำกริยาทำให้เกิด	เปลี่ยนเป็น คำกริยาเกิดเอง	ความหมายใหม่
pauh	เปิด	bauh	อ้า
kah	แก็	gah	คลาย / แยก

3.1.4 คำยืม ในอดีตชาวฮ่าอยู่ใกล้ชิดกับชาวไต จึงมีการยืมคำศัพท์จากภาษาไตมาใช้ ภายหลังยุคปฏิวัติวัฒนธรรมก็มีคำศัพท์ภาษาจีนหลังไหลเข้าสู่ภาษาของชาวฮ่าเป็นจำนวนมาก แต่ในขณะที่ระบบเสียงเดิมของภาษาฮ่าไม่มีเสียงพยัญชนะบางเสียงของภาษาไตและภาษาจีน ดังนี้

3.1.4.1 ระบบเสียงภาษาฮ่าในอดีต ไม่มีเสียง /f/ ด้วยเหตุที่ชาวฮ่าอาศัยอยู่ใกล้ชิดกับชาวไต มีการยืมคำศัพท์ภาษาไตมาใช้เป็นจำนวนมาก คำยืมมาจากภาษาไตที่มีเสียงพยัญชนะต้น /f/ ภาษาฮ่าจะออกเสียงเป็น /ph/ คำที่ยืมมาจากภาษาจีนที่เป็นพยัญชนะ /f/ ภาษาฮ่าก็ออกเสียงเป็น /ph/ เช่นเดียวกัน ตัวอย่างเช่น

คำภาษาหว่า	คำยืมภาษาไต	คำยืมภาษาจีน	ความหมาย
fuun / phuun	ฝืน	-	ฝ่าฝืน / กบฏ
fun / phuŋ	ฝูง	-	
fa / pha	-	乏 fá	เมื่อย เหนื่อย
fa / pha	-	发 fā	ฟุง

3.1.4.2 ภายหลังยุคปฏิวัติวัฒนธรรม อิทธิพลของภาษาฮั่นขยายเข้าสู่ชุมชนกลุ่มน้อยทุกกลุ่ม ในขณะที่ระบบเสียงภาษาหว่าในอดีต ไม่มีเสียง /ts,tsh/ เมื่อยืมคำศัพท์ภาษาจีนที่มีเสียงดังกล่าวมาใช้ ภาษาหว่าจะออกเสียงเป็น / tɕ, tɕh/ ตัวอย่างเช่น

คำภาษาหว่า	คำภาษาจีน	ความหมาย
tɕhɪ	词 cí	คำศัพท์
tɕɪ	自 zì	ตนเอง

เหตุที่คำศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาไตมีใช้ในภาษาหว่ามาเป็นเวลานาน ประกอบกับภาษาจีนก็มีเสียงพยัญชนะต้น /f/ เช่นกัน นอกจากนี้ชาวหว่าในปัจจุบันได้เรียนหนังสือภายใต้การปกครองของรัฐบาลจีน คำที่ยืมมาจากภาษาจีนที่มีเสียงพยัญชนะต้น /ts,tsh/ ชาวหว่าในปัจจุบันสามารถออกเสียงได้แล้ว นักวิชาการจีนจึงจัดเสียงทั้งสามเสียงเข้าเป็นระบบเสียงภาษาหว่าด้วย

3.1.5 ตัวอย่างคำศัพท์ภาษาหว้า

ตัวอย่างคำศัพท์ภาษาหว้า					
คำนาม	ความหมาย	คำกริยา	ความหมาย	คำคุณศัพท์	ความหมาย
khau?	ต้นไม้	ʒuh	ทำ	mhɔm	ดี
tai?	มือ	ʔih	กิน	bhɔŋ	หอม
moi	วัว	hu	เดิน	sɔŋ	ขม
man	ผ้า	krai?	พูด	ŋai	ไกล
siam	ชนเผ่าไต	ʒau?	ดู	koi	ซ้ำ
คำบุพบท	ความหมาย	คำช่วยกริยา	ความหมาย	คำเชื่อม	ความหมาย
mai	กับ	pɔŋ	เพิ่งจะ	ke?	และ
son	เพื่อ	dok	ก็	mai	กับ
kah	มีหลาย ความหมาย เช่น ไปยัง,จน, ถึง	bau?	อีก	dawh	หรือ
		kɔn	ยัง	sin	ถ้า
		tu	อาจจะ	kum	จึง
คำบอกตัวเลข	ความหมาย	คำลักษณนาม	ความหมาย	คำอุทาน	ความหมาย
ti?	หนึ่ง	kaw?	อัน (ใช้กับสิ่งของ)	ʔɔ	แสดงว่าเข้าใจ/ยอมรับ
kau	สิบ	mu	ตัว (ใช้กับสัตว์)	ʒoh	แสดงอาการตกใจ
mai	ร้อย	phun	ตัว (ใช้กับเสื้อผ้า)	ʔɔi	แสดงว่าประหลาดใจ
phuan	ห้า	khɔp	ก้อน (ใช้กับสิ่งของ)	ʔaiih	แสดงว่าสงสัย
liah	หก	bok	ครั้ง (ใช้กับการกระทำ)	ʔɔ vɛ?	แสดงว่าเจ็บ

3.2 ระบบไวยากรณ์ ลักษณะเด่นทางไวยากรณ์ภาษาหว้ามี่ดังนี้

3.2.1 โครงสร้างไวยากรณ์หลัก คือ [S + V + O] ดังตัวอย่าง

S	V	O	คำแปล
ʔɔi (ฉัน)	mɔh (เป็น)	pa rauk (หว้า)	ฉันเป็นหว้า
mai? (เธอ)	gaun (สอน)	ʔɔi (ฉัน)	เธอสอนฉัน
kɔn (ลูก)	khoik (ล้าง)	ŋai (หน้า)	ลูกล้างหน้า

3.2.2 โครงสร้างตัวเลขและคำลักษณนาม ภาษาหวามีการใช้คำลักษณนาม แบ่งได้สองประเภทคือคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามและคำลักษณนามที่ใช้กับคำกริยา โดยมีโครงสร้างคือ [n.(v.) + number + classifier] ดังตัวอย่าง

n.(v.)	num.	cl.	คำแปล
khau? (ต้นไม้)	ti? (หนึ่ง)	gw	ต้นไม้หนึ่งต้น
mɔi (วัว)	ra (สอง)	mu	วัวสองตัว
hu (ไป)	loi (สาม)	bɔk	ไปสามรอบ/ครั้ง
gaik (ดู)	phuan (ห้า)	ŋai (ตา)	ดูห้ารอบ/ครั้ง

3.2.3 โครงสร้างแสดงความเป็นเจ้าของ มีโครงสร้างคือ [สิ่งที่ถูกเป็นเจ้าของ + คำแสดงความเป็นเจ้าของ + ผู้เป็นเจ้าของ] ดังตัวอย่าง

สิ่งที่ถูกเป็นเจ้าของ	คำแสดงความเป็นเจ้าของ (ของ)	เจ้าของ	คำแปล
sibe? (เสื้อผ้า)	tɕiɛ	maɪ? (คุณ)	เสื้อผ้าของคุณ
lai (หนังสือ)	tɕiɛ	?ɕ? (ฉัน)	หนังสือของฉัน

3.2.4 โครงสร้างประโยคเปรียบเทียบ มีโครงสร้างคือ [A + คำคุณศัพท์ + khaiŋ (กว่า) + B] ดังตัวอย่าง

A	คำคุณศัพท์ (เรื่องที่เปรียบเทียบ)	khaiŋ (กว่า)	B	คำแปล
me (คำเรียกลูกคนที่ 2)	luɔŋ (สูง)	khaiŋ	moɪ (คำเรียกลูกคนที่ 4)	ลูกคนที่สอง สูงกว่าลูกคนที่สี่
pa rauk (หว่า)	hauh(เยอะ/มาก)	khaiŋ	mian (ลาหู่)	ชาวหว่า มากกว่าชาวลาหู่

3.2.5 โครงสร้างการบ่งชี้ โครงสร้างของคำบ่งชี้คือ [นาม+คำบ่งชี้] ดังรายละเอียดต่อไปนี้

นาม	คำบ่งชี้	ความหมาย
pui (คน)	ʔan (นั่น)	คนนั้น
man (ผ้า)	nɪn (แบบนี้)	ผ้าแบบนี้
khauʔ (ต้นไม้)	ʔin (นี้)	ต้นไม้ต้นนี้

3.2.6 โครงสร้างส่วนขยายความ

3.2.6.1 ส่วนขยายนาม ส่วนที่ทำหน้าที่ขยายความเพื่อบอกคุณลักษณะ สภาพ คุณภาพ หรือปริมาณของคำนาม จะวางไว้หลังคำนามที่ถูกขยาย รูปแบบคือ [คำนาม + ส่วนขยาย] ดังตัวอย่าง

ส่วนขยาย	คำนาม	ความหมาย
si beʔ (เสื้อ)	khrauʔ (ใหม่)	เสื้อใหม่
tai (ดอกไม้)	paiŋ (ขาว)	ดอกไม้ขาว

3.2.6.2 ส่วนขยายคุณศัพท์ ส่วนที่ทำหน้าที่ขยายความเพื่อบอกสภาพ คุณลักษณะ ปริมาณ หรือระดับของคำคุณศัพท์ จะวางไว้หน้าคำคุณศัพท์ที่ถูกขยาย รูปแบบคือ [ส่วนขยาย + คำคุณศัพท์] ดังตัวอย่าง

ส่วนขยาย	คำคุณศัพท์	ความหมาย
ket (มาก)	lhuaŋ (สูง)	สูงมาก
daiŋ (เหลือเกิน)	kluiŋ (อ้วน)	อ้วนเหลือเกิน
luk (จริง)	mhm (ดี)	ดีจริง

3.2.6.3 ส่วนขยายหรือช่วยกริยา ส่วนที่ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายหรือคำช่วยกริยา เพื่อขยายความ บอกกาล ระดับ หรือบอกความปฏิเสธ วางไว้ตำแหน่งหน้าคำกริยาหลัก รูปแบบคือ [ส่วนขยายกริยา(หรือส่วนช่วยกริยา) + คำกริยา] ดังตัวอย่าง

ส่วนช่วย/ปฏิเสธ	คำกริยา	ความหมาย
ʔaŋ (ไม่) ɲaŋ (ยัง)	ʔit (นอน)	ยังไม่นอน
ʔaŋ (ไม่) pon (ได้/สามารถ)	hu (ไป)	ไปไม่ได้
ʔuik (กำลัง)	ʔih (กิน)	กำลังกิน
tai (ดอก) hɔik (แล้ว)	pruih (บาน)	ดอกไม้บานแล้ว
si ɲaiʔ (อาทิตย์) hɔik (แล้ว)	lih (ออก)	พระอาทิตย์ออกมาแล้ว

3.2.7 โครงสร้างคำบอกตำแหน่ง คำบอกตำแหน่งของวัตถุ สิ่งของ สถานที่ วางไว้หน้าคำหลัก รูปแบบคือ [คำบอกตำแหน่ง + สถานที่] ดังตัวอย่าง

คำบอกตำแหน่ง	คำบอกสถานที่	ความหมาย
piaŋ (บน)	phum (โต๊ะ)	บนโต๊ะ
daɯʔ (ใน)	ɲieʔ (บ้าน)	ในบ้าน

4. ภาษาถิ่น

นักวิชาการจีนอาศัยเกณฑ์พื้นที่ของภาษา ประกอบกับลักษณะร่วมและลักษณะเปรียบเทียบทางภาษาแบ่งภาษาหว่าออกเป็นสามภาษาถิ่น มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ภาษาถิ่นปาร์ก (ภาษาจีนเขียนว่า 巴饶克 Bārǎokè) คือภาษาถิ่นของชาวหว่าที่เรียกตัวเองว่า /pa rauk/ หรือ /pa ɣauk/ ชาวหว่าที่พูดภาษาถิ่นนี้มีจำนวนมากที่สุด ราว 180,000 คน มีถิ่นฐานอยู่บริเวณอำเภอชางหยวน (沧源 Cāngyuán) เกิงหม่า (耿马 Gěngmǎ) หลานซาง (澜沧 Láncāng) ชวงเจียง (双江 Shuāngjiāng) เนื่องจากภาษาถิ่นนี้เป็นถิ่นที่มีจำนวนคนพูดมากที่สุด ระบบเสียงที่ใช้ในบทความเรื่องนี้จึงใช้ระบบเสียงของภาษาถิ่นปาร์กเป็นตัวแทน ซึ่งได้อธิบายไว้แล้วในตอนต้นของบทความนี้ หัวข้อ 3.2

4.2 ภาษาถิ่นอาหว่า (阿瓦 Ā wǎ) คือภาษาถิ่นของชาวหว่าที่เรียกตัวเองว่า /ʔa vɰʔ, vɰ viaʔ, vɰ, ʔa vɰ ʔa/ ประชากรชาวหว่าที่พูดภาษาถิ่นนี้มีจำนวนรองลงมา คือราว 60,000 คน มีถิ่นฐานอยู่ที่เขตอำเภอซีเหมินง (西盟 Xīméng) เมืองเหลียน (孟连 Mènglián) และมีบางส่วนของอาศัยอยู่บริเวณเขตรอยต่อกับอำเภอหลานซาง ระบบเสียงภาษา ถิ่นอาหว่าเป็นอย่างนี้

4.2.1 พยัญชนะ ภาษาถิ่นอาหว่า มีเสียงพยัญชนะเดี่ยว 34 เสียง และพยัญชนะควบกล้ำ 19 เสียง ได้แก่

p	ph	b	bh	m	m̥	f	v	
						s		
t	th	d	dh	n	n̥		l	l̥
							r	rh
tɕ	tɕh	dʒ	dʒh	ɲ	ɲ̥		ʒ	
k	kh	g	gh	ŋ	ŋ̥			
ʔ						h		
pl	phl	bl	bhl		kl	khl	gl	ghl
pr	phr	br	bhr		kr	chr	gr	ghr
tɕr			dʒhr	mr				

ข้อสังเกต ลักษณะเด่นของภาษาถิ่นอาหว่าคือมีเสียงพยัญชนะท้าย พยัญชนะท้ายของภาษาถิ่นอาหว่านอกจากเสียง -ʔ -h -m -n -ŋ -p -t -k ที่มีเหมือนกันกับภาษาถิ่นหว่าแล้ว ยังมีเสียงพยัญชนะท้าย -s ซึ่งเป็นลักษณะเด่นที่มีเฉพาะในภาษาถิ่นอาหว่า

4.2.2 สระ ภาษาถิ่นอาหว่า มีเสียงสระเดี่ยว 9 เสียง และเสียงสระประสม 17 เสียง ได้แก่

สระเดี่ยว								
i	e	ɛ	a	ɔ	o	u	ʉ	uu
สระประสม								
ประสมกับ i			ia	io	iu	iʉ	iuuu	
ประสมกับ a			ai	au	auu			
ประสมกับ u			ui	ua	ue	uʉ		
ประสมกับเสียงอื่นๆ			ɛi	ɔi	ʉi	uii	uua	

4.3 ภาษาถิ่นหว่า (瓦 Wǎ) คือภาษาถิ่นของชาวหว่าที่เรียกตัวเองว่า /va? / ประชากรชาวหว่าที่พูดภาษาถิ่นนี้มีจำนวนน้อยที่สุด คือราว 30,000 คน มีถิ่นฐานอยู่ในเขตอำเภอเงินคาง (镇康 Zhènkāng) และหย่งเตอ (永德 Yǒngdé) ระบบเสียงภาษาถิ่นหว่าเป็นดังนี้

4.3.1 พยัญชนะ ภาษาถิ่นหว่า มีเสียงพยัญชนะเดี่ยว 31 เสียง และพยัญชนะควบกล้ำ 12 เสียง ได้แก่

p	ph	b	m		f	v
ts	tsh				s	
t	th	d	n			l
						r
tʂ	tʂh				ʂ	ʐ
tʃ	tʃh	dʒ	ɲ		ʃ	ʒ
k	kh	g	ŋ			
ʔ					h	
pl	phl	bl			kl	khl
pr	phr	br			kr	khr

4.3.2 สระ ภาษาถิ่นหว่า มีเสียงสระเดียวที่เกิดจากการเปรียบเทียบกันของเสียงขุนกับเสียงใส 10 คู่ และเสียงสระที่เป็นคำยืม 1 เสียง และมีเสียงสระประสม 25 เสียง ได้แก่

สระเดี่ยว									
i	e	E	a	๑	๐	u	Λ	๕	๓
ī	ē	Ē	ā	๑̄	๐̄	ū	Λ̄	๕̄	□
สระประสม									
ประสมกับ u	iu	ju	eu	eu	Eu	Eu	au	au	Λu
ประสมกับ i	ai	ai	๑i	๑i	oi	๑i	ui	ui	
ประสมกับ a	ua	ua	Λi	Λi	๕i	๕i	๓i	๓i	

ข้อกำหนด

- (1) เสียงพยัญชนะต้น ts, tsh, tʂ, tʂh, ʂ, ʐ, ʐ̥ เป็นเสียงคำยืมจากภาษาจีน
- (2) เสียงสระ □ เป็นเสียงคำยืมจากภาษาจีนที่ประสมกับพยัญชนะภาษาจีน ts, tsh, tʂ, tʂh, ʂ, ʐ̥

4.3.3 วรรณยุกต์ ภาษาถิ่นหว่ามีการเปรียบเทียบของเสียงวรรณยุกต์สองเสียง แต่เสียงวรรณยุกต์นี้มีปัจจัยสัมพันธ์กับเสียงสระขุนและใส และเสียงพยัญชนะท้ายร่วมด้วย ดังนี้

- (1) สระเสียงขุนออกเสียงวรรณยุกต์สูง-ตก / ˥˩
- (2) สระเสียงขุนที่มีพยัญชนะท้าย -p -t -k ออกเสียงวรรณยุกต์กลางระดับ / ˥˨
- (3) สระเสียงใสออกเสียงวรรณยุกต์กลาง - ตก / ˥˩

4.4 เปรียบเทียบตัวอย่างคำศัพท์ของภาษาถิ่นทั้งสาม

ภาษาถิ่นปาร์ก	ภาษาถิ่นอาหว่า	ภาษาถิ่นหว่า	คำแปล
pu	pun	pau	บิน
mɔi	bɔi	mui	วัว
taɪŋ	taɪŋ	taɪŋ	ทอ
kɔk	khɔk	khok	แบก
gau?	kau?	go?	ข้าวสาร
ŋu	go	ŋau	ไฟ
tɕauŋ	ʃɛŋ	tɕhiɔŋ	ดิน
lɛ?	le?	lɛ?	ฝน
rhaŋ	sɛ raŋ	rhaŋ	ฟัน (น.)

5 ภาษาเขียน

ชาวหว่าไม่มีตัวอักษรเป็นของตนเอง ก่อนการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีน ในปี ค.ศ. 1912 มิชชันนารีชาวอังกฤษ ชื่อ M.Vincent Young⁸ เข้ามาเผยแพร่ศาสนาคริสต์ในชุมชนเผ่าหว่า ได้ประดิษฐ์อักษรภาษาหว่าขึ้น ชื่อว่า อักษรซาลา (撒拉文 Sālāwén⁹) เพื่อการแปลพระคัมภีร์ แต่อักษรภาษาหว่าชุดนี้ไม่สามารถถ่ายทอดเสียงภาษาหว่าได้อย่างแท้จริง ประกอบกับพระคัมภีร์ดังกล่าวพิมพ์เป็นจำนวนน้อยมาก อักษรภาษาหว่านี้จึงไม่เป็นที่นิยมใช้

ภายหลังปฏิวัติวัฒนธรรม รัฐบาลจีนได้ดำเนินการเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศหลายอย่าง ที่สำคัญคือมีการก่อตั้งคณะกรรมการชนกลุ่มน้อยแห่งชาติขึ้น ในปี 1957 คณะกรรมการชุดนี้ได้ร่วมกับนักภาษาศาสตร์ของมณฑลยูนนานลงพื้นที่ โดยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีของชาวหว่า ทำการศึกษาวรรณคดีภาษาหว่าถิ่นปาร์ก

⁸ ภาษาจีนเรียกชื่อว่า หย่ง เหวินเซิน 永文森 Yǒng Wénsēn

⁹ คำนี้เป็นภาษาหว่า ออกเสียงว่า /sa la/ แปลว่า บาทหลวง

เพราะมีจำนวนผู้พูดมากที่สุดเพื่อนำมาใช้เป็นพื้นฐานและตัวแทนในการประดิษฐ์
อักษรภาษาหว่าขึ้นโดยใช้อักษรลาติน อักษรนี้ชื่อว่า “อักขระอักษรภาษาหว่า”
(《卡佤文字方案》Kǎwǎ wénzì fāngàn) และได้ประกาศใช้อย่างเป็น
ทางการในเดือนมิถุนายน ปี ค.ศ. 1957 จากนั้นทางการได้ฝึกอบรมครูผู้สอน และ
เผยแพร่ให้ชาวหว่าใช้อักษรนี้อย่างกว้างขวาง จนกระทั่งชาวหว่าได้ใช้เป็นภาษาเขียน
มาจนปัจจุบัน

สรุปและอภิปราย

จากข้อมูลภาษาหว่าที่ได้บรรยายข้างต้น สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

จากข้อมูลการจัดแบ่งตระกูลภาษาของนักวิชาการจีนจะเห็นว่า แตกต่างไป
จากนักวิชาการตะวันตก กล่าวคือ นักวิชาการจีนจัดภาษาหว่าไว้ในตระกูลมอญ-เขมร
แขนงภาษาหว่า-เปิงหลง ภายใต้แขนงหว่า-เปิงหลงนี้มีภาษาที่ใกล้ชิดคือ เปิงหลง
(ปลั่ง หรือ ปะหล่อง) เต่ออ้าง และหว่า ในขณะที่นักวิชาการตะวันตก เช่น ดิฟโฟลธ
(Diffloth :1982) จัดไว้ในตระกูลมอญ-เขมร สาขา Palaungic แล้วแบ่งออกเป็น
West Palaungic ภาษา Ta-ang Benglong จัดอยู่ในกลุ่มนี้ และอีกกลุ่มหนึ่งคือ
East Palaungic ภาษา Wa จัดอยู่ในกลุ่มนี้

ระบบเสียง ภาษาหว่า มีพยัญชนะเดียว 38 เสียง และพยัญชนะควบกล้ำ
16 เสียง มีสระเดียว ปกติ 9 เสียง และมีการแปรียบต่างสระเสียงใสกับสระเสียงขุ่น
รวมเป็น 18 เสียง มีสระประสมสองเสียงจำนวน 28 เสียง และสระประสมสามเสียง
จำนวน 4 เสียง โครงสร้างพยางค์ คือ $+C \pm C +V \pm V \pm V \pm C/$

ลักษณะสำคัญที่นักภาษาศาสตร์ใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดภาษาเข้าอยู่ในตระกูล
ตระกูลเดียวกัน คือ เกณฑ์เรื่องวงคำศัพท์ ระบบเสียง การสร้างคำ และระบบไวยากรณ์
ในส่วนของเกณฑ์ระบบเสียงที่สำคัญของภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติกอย่างหนึ่ง คือ
การไม่มีระดับเสียงวรรณยุกต์เป็นหน่วยเสียงในภาษา (สุริยา: 2531,93) ในที่นี้หมายถึง
ถึง การมีระดับเสียงเป็นนัยสำคัญที่แบ่งแยกความหมาย จากข้อมูลภาษาหว่าข้างต้น
ก็จะเห็นว่า ภาษาหว่าสำเนียงหลักก็ไม่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เช่นเดียวกัน แต่พบว่า
ในภาษาลิ่นหว่าที่พูดอยู่ที่อำเภอเจิ้นคาง มีระบบเสียงวรรณยุกต์ แต่ยังไม่อาจตัดสิน

ว่าเป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์ได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากเป็นผลมาจากปัจจัยของสระ เสียงพ่น สระเสียงใส และเสียงพยัญชนะท้ายร่วมด้วย นอกจากนี้ลักษณะที่ถือว่าเป็นเกณฑ์เฉพาะที่เป็นลักษณะเด่นของภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติกก็พบในภาษาหว่า เช่นกัน เช่น มีการเปรียบเทียบสระเสียงพ่นกับสระเสียงใส การมีพยัญชนะท้าย /-h , -s , -ʔ/ เป็นต้น การยืมคำภาษาไตและภาษาจีนมาใช้ นักภาษาศาสตร์จีนก็นับว่าเป็นหน่วยเสียงในภาษา คือ /f, ts, tsh/ แต่หน่วยเสียงดังกล่าวก็ใช้เฉพาะกับคำยืมเท่านั้น

ระบบคำ มีคำโดดหนึ่งพยางค์ สองพยางค์ และคำโดดพยางค์คู่ คำประสม มีลักษณะคำประสมแบบประกบ คำประสมแบบประกอบ และคำประสมแบบขยาย ความ ลักษณะเด่นของการสร้างคำซึ่งนับเป็นลักษณะเด่นอย่างหนึ่งของภาษาตระกูลมอญ-เขมร ก็พบในภาษาหว่าด้วยเช่นกัน คือ มีวิธีการเติม affixation สองแบบ ได้แก่ การเติมหน่วยคำเติมหน้าและหน่วยคำเติมท้าย เพื่อมีผลให้เกิดการเปลี่ยนความหมายของคำหรือการเปลี่ยนหน้าที่ทางไวยากรณ์ มีลักษณะของการแปรรูปคำโดยการเปลี่ยนสระบางตัวเพื่อให้คำทำหน้าที่ทางไวยากรณ์ที่ต่างกัน ในส่วนของคำยืม ช่วงก่อนการปฏิวัติวัฒนธรรมจีนมีการยืมคำจากภาษาไตมาใช้ แต่ภายหลังการปฏิวัติวัฒนธรรมจีน มาจนปัจจุบันมีการยืมคำมาจากภาษาจีนเป็นส่วนใหญ่

ไวยากรณ์ โครงสร้างทางไวยากรณ์หลัก คือ [S+V+O] โครงสร้างตัวเลขและคำลักษณนาม คือ [n.(v.) + number + classifier] โครงสร้างแสดงความเป็นเจ้าของ คือ [สิ่งที่ถูกเป็นเจ้าของ + คำแสดงความเป็นเจ้าของ + ผู้เป็นเจ้าของ] โครงสร้างประโยคเปรียบเทียบ คือ [A + คำคุณศัพท์ + khaiŋ (กว่า) + B] โครงสร้างการบ่งชี้ คือ [นาม+คำบ่งชี้] โครงสร้างส่วนขยายนาม คือ [คำนาม + ส่วนขยาย] โครงสร้างส่วนขยายคุณศัพท์ คือ [ส่วนขยาย + คำคุณศัพท์] โครงสร้างส่วนขยายหรือช่วยกริยา คือ [ส่วนขยายกริยา(หรือส่วนช่วยกริยา) + คำกริยา] โครงสร้างคำบอกตำแหน่ง คือ [คำบอกตำแหน่ง + สถานที่]

ภาษาถิ่น นักวิชาการจีนใช้เกณฑ์พื้นที่และระบบเสียง ระบบคำ แบ่งภาษาหว่าในประเทศจีนออกเป็น 3 ภาษาถิ่น ได้แก่ ภาษาถิ่นปาร์ก ภาษาถิ่นอาหว่า และภาษาถิ่นหว่า

ภาษาเขียน มีการสร้างอักษรภาษาหว่าสองยุค คือ ยุคที่หนึ่งก่อนการก่อตั้ง สาธารณรัฐประชาชนจีน ในปี ค.ศ. 1912 โดยมีชนนารีชาวอังกฤษ ชื่อ M.Vincent Young ชื่อว่า อักษรซาลา แต่ไม่เป็นที่นิยมใช้ ยุคที่สองสร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1957 โดย คณะกรรมการชนกลุ่มน้อยแห่งชาติและนักภาษาศาสตร์ของมณฑลยูนนาน โดยยึด ภาษาหว่าถิ่นปาร์กเป็นหลัก เพราะมีจำนวนผู้พูดมากที่สุด เป็นระบบการเขียนที่ใช้ อักษรลาติน อักษรนี้ชื่อว่า “อักขระอักษรภาษาฮาหว่า” เป็นอักษรที่ได้รับความนิยม และใช้มาจนปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- เบญจวรรณ กลีโสภา.(2546) การศึกษาระบบเสียงและการจัดกลุ่มทางเชื้อสายของ
ภาษาตระกูลอั้ง (ปะหล่อง) บ้านนอแลอำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่.
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. อักษรศาสตร์ (ภาษาศาสตร์).บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มัชฌิมารรณ สุวรรณวัฒน์.(2546) การใช้ภาษาและทัศนคติทางภาษาของกลุ่มคน
ปลังบ้านห้วยน้ำซุ่นจังหวัดเชียงราย.วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. ศิลปศาสตร์
(ภาษาศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เมฆม สอดส่องกฤษ.(2555) สารานุกรมชนกลุ่มน้อยในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน.
พิมพ์ครั้งที่3.อุบลราชธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- _____.(2556) ปู่หล่าง : ภาษาตระกูลมอญเขมรในประเทศจีนตาม
ทรรศนะของนักวิชาการจีน.วารสารศาสนาและวัฒนธรรม.วิทยาลัย
ศาสนศึกษา.มหาวิทยาลัยมหิดล.ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน
2557)
- _____. (2557) เต่ออ้าง : ภาษาตระกูลมอญเขมรในประเทศจีนตาม
ทรรศนะของนักวิชาการจีน. วารสารอารยธรรมโขงสาละวิน.สถานอารยธรรม
ศึกษาโขง-สาละวิน มหาวิทยาลัยนเรศวร. ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน
2557.
- _____. (2557)ชาติพันธุ์วรรณนากลุ่มชาติพันธุ์มอญ-เขมรในประเทศ
สาธารณรัฐประชาชนจีน.เอกสารรวมบทความวิชาการและบทความวิจัย
การประชุมวิชาการระดับชาติ มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุบลราชธานี .อุบลราชธานี : วิทยาการพิมพ์.
- วัฒนา ตันติวุฒิปกรณ.(2541) การศึกษาระบบเสียงภาษาว่า บ้านสันตสุข หมู่ 19
ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย.วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. ศิลปศาสตร์
(ภาษาศาสตร์).บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- วาสนา ละอองปลิว.(2546) **ความเป็นชายขอบและการสร้างพื้นที่ทางสังคมของ
คนพลัดถิ่น:กรณีศึกษาชาวตาระอั้งในอำเภอเชียงดาว.วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต. ศิลปศาสตร์ (พัฒนาสังคม).บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย
เชียงใหม่.**
- สกุณี ญัฐพลวัฒน์.(2545) ตาระอั้ง: คนชายขอบสองแผ่นดิน.**วารสารสังคม-
วิทยามานุษยวิทยา. ปีที่ 21 ฉบับที่ 1: พ.ศ. 2545, (97-123)**
- สุชาติา เจียพงษ์.(2546)**ไวยากรณ์ภาษาปลั่ง บ้านห้วยน้ำขุ่น จังหวัดเชียงราย.
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. ศิลปศาสตร์ (ภาษาศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.**
- สุมิตร ปิติพัฒน์ (2541) **การศึกษาชนกลุ่มน้อยในประเทศจีนตอนใต้.สถาบันไทยคดี
ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ .**
- สุรียา รัตนกุล.(2531) **นานาภาษาในเอเชียอาคเนย์ ภาคที่ 1: ภาษาตระกูล
ออสโตรเอเชียติกและภาษาตระกูลจีน-ทิเบต. กทม.สถาบันภาษาและ
วัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.**
- Diffloth, Gerard.(1982)“On the Balongic of Mon-Khmer”.The 15
International Conference on Sino-Tibetan Language and
Linguistics, Beijing ,China.
- 陈相木, 王敬骝, 赖永良。(1986)《德昂语简志》北京:
民族出版社。(เงินเสียงมู่ หวางจิ้งหลิวและล่าหย่งเหลียง.(1986)
ปริทรรศน์ภาษาเตออ้าง . ปักกิ่ง:สำนักพิมพ์ชนเผ่า.
- 黄尚明。(2008) 从考古学看先秦时期濮人的迁徙。华中师
范大学学报（人文社会科学版）47年，1期。
- (หวางซ่างหมิง.(2008) มองการอพยพย้ายถิ่นยุคก่อนจีนของชาวผู่จากการศึกษาทาง
โบราณคดี.วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยครุศาสตร์หัวตง.ปีที่47,ฉบับที่1.)
- 李道勇、聂锡珍、邱鄂锋。(1986)《布朗语简志》北京:
民族出版社.

(หลี่ต้าหว่ง เนี่ยซีเจินและจิ่วเอ้อเฟิง.(1986) **ปริทรรศน์ภาษาปู้หล่าง**.ปักกิ่ง: สำนักพิมพ์ชนเผ่า.)

颜其香, 周值志. (1995) 《中国孟高棉语族语言与南亚语系》。北京: 中央民族大学出版社 : 新华书店北京发行所发行。

(เหยียนฉีเซียง,โจวจื่อจื่อ (1995) **ภาษากลุ่มมอญ-เขมรกับภาษาสายตระกูลออสโตรเอเชียติกในประเทศจีน**. ปักกิ่ง: สำนักพิมพ์ชนเผ่า.)

周值志, 颜其香. (1984) 《佯语简志》北京: 民族出版社。

(โจวจื่อจื่อ,เหยียนฉีเซียง.(1984) **ปริทรรศน์ภาษาหว่า**.ปักกิ่ง:สำนักพิมพ์ชนเผ่า.)

เอกสารสารสนเทศ

Gordon, Raymond G., Jr. (ed.), (2005). *Ethnologue: Languages of the World, Fifteenth* . [online]. edition. Dallas, Tex.: SIL International.

Retrieved September 20, 2014, from : <http://www.ethnologue.com>

聂锡珍、邱鄂锋。(เนี่ยซีเจิน และ จิ่วเอ้อเฟิง): (1986) 布朗语 (ภาษาปู้หล่าง). [ออนไลน์] เข้าถึงข้อมูลวันที่ 22 กันยายน 2557. จาก <http://www.chinabaik.com>)